

Kronik: Blade Runner

Hvad har olympiadeatleter med velfærdsteknologi at gøre? Denne tekst kan måske udfordre vores tænkning om emnet: Om de kroppe, der gør brug af velfærdsteknologi, og om mulige konsekvenser for vores opfattelse af, hvad et *menneske er*, som journalist Anders Haahr Rasmussen skriver. Teksten blev i lidt længere version bragt i *Dagbladet Information* d. 3.8.2012.

En sen aften for en håndfuld år siden cyklede jeg over en bro mellem Brooklyn og Manhattan, da en løber kom imod mig. Jeg registrerede hende ud af øjenkrogen og mærkede et sug i maven. Det var som et drømmesyn – urealistisk, uhyggeligt, ubegribeligt. Jeg vendte mig straks rundt i sadlen for at se, om det virkelig kunne passe, at hun ... nej, umuligt ... at hun ... jo, den var god nok: Hun havde ingen ben. Eller rettere, hun havde ben til og med sine knæ, hvorfra et par tynde, J-formede og futuristisk udseende proteser tog over. De var lavet af kulfiber, viser det sig, og de rykker noget rundt på forestillingerne om, hvilke kroppe der kan hvad.

Sydafrikaneren Oscar Pistorius trådte i år ud på det olympiske atletikstadion i London på sådan et par Flex-Foot Cheetahs som den første amputerede løber nogensinde ved et OL. Pistorius' personlige rekord på 400 meter lyder på 45,07 sekunder. Det ville have skaffet ham en femteplads ved OL i Beijing for fire år siden. Og vi taler altså om en mand, der blev født uden lægbenknogler og fik amputeret begge ben under knæene i en alder af 11 måneder. Nu er han 25 år gammel og blandt de hurtigste mennesker i verden. Det har mildt sagt skabt en del ravage i

atletikverdenen. I 2008 forbød det internationale atletikforbund, IAAF, Pistorius at konkurrere med løbere uden handicap, fordi forbundets eksperter vurderede, at sydafrikanerens handicap paradoksalt nok gav ham en fordel, eftersom hans proteser havde en fjedrende effekt, og fordi han brugte mindre energi end andre løbere for at opnå samme hastighed. Senere samme år appellerede Pistorius dommen, undergik yderligere tests og vandt overbevisende en sportslig voldtgiftssag i Schweiz, hvor dommerne kritiserede IAAF for en mildest talt håbløs retsproces. Man slog fast, at Pistorius samlet set ikke havde fordel af sine proteser. Siden har han kunnet deltage, hvor han ville. Kritikken er dog ikke forstummet. Det er ikke endegyldigt afklaret, hvorvidt proteserne giver ham en urimelig fordel. Men spørgsmålet er selvfølgelig, hvordan 'urimelig fordel' bør defineres. Giver det f.eks. golfspilleren Tiger Woods en urimelig fordel, at han flere gange er blevet laseropereret i øjnene, så hans syn blev bedre end gennemsnitligt? Er det i orden, at baseballkastere får opereret stærke ledbånd fra andre steder i kroppen ind i deres slidte albuer? Ville Lionel Messi være blevet verdens bedste fodboldspiller, hvis han ikke som underudviklet teenager var kommet på en to år

lang hormonkur? Og hvordan skal man forholde sig til indopererede pacemakere? Kemisk fremstillet kosttilskud?

Måske skyldes kontroversen om Oscar Pistorius, at han med sine ben af knogler, muskler og kulfiber gør det umuligt at opretholde forestillingen om klare grænser mellem krop og kultur, mellem menneske og maskine. Måske var der noget om snakken, da Donna J. Haraway skrev *A Cyborg Manifesto: Mod slutningen af det 20. århundrede, vores tid, en mytisk tid, er vi alle kimærer, teoretiserede og fabrikerede hybrider af maskine og organisme. Kort sagt, vi er alle cyborgs (1991)*.

Snart vil Pistorius' relativt lavteknologiske proteser være forældede. Nyere versioner med forbindelse til og fra kroppens nervebaner er på vej. Selv kan jeg ikke lade være med at tænke på det sug i maven, jeg fik på broen i New York. Det kom af at se en kvinde uden ben løbe mindst lige så hurtigt og rytmisk, som jeg selv ville være i stand til. Det kom af at se et menneske med et handicap og ikke opfatte hende som en reduceret, begrænset eller hæmmet udgave af mig selv. Det kom af, på et splitsekund, at få udvidet min opfattelse af, hvad det vil sige at være menneske. *Anders Haahr Rasmussen*

Det kom af at se et menneske med et handicap og ikke opfatte hende som en reduceret, begrænset eller hæmmet udgave af mig selv. Det kom af, på et splitsekund, at få udvidet min opfattelse af, hvad det vil sige at være menneske